vers VO OR vers

LEZING 11
60 MINUTEN

NUMERI

25-27

Israëls zonde bij Baäl-Peor, de tweede volkstelling en de regelingen voor erfenis en leiderschap.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/numeri/25-27

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Bileams plan en Israëls afgoderij	3 min	4
2	Gods oordeel en het ingrijpen van Pinehas	3 min	6
3	23.000 of 24.000 doden door de plaag	4 min	8
4	Kreeg Paulus het aantal door openbaring?	3 min	10
5	23.000 op één dag en 24.000 in totaal	3 min	11
6	Een overschrijffout of een geheugenfout	2 min	12
7	Paulus' geheugen en apostolisch gezag	3 min	13
8	Gods verbond met Pinehas en straf voor Midian	2 min	15
9	De tweede volkstelling van Israël	2 min	17
10	Ruben en de overlevende kinderen van Korach	2 min	18
11	De sterke afname van de stam Simeon	2 min	19
12	Stamaantallen en de dochters van Zelafead	3 min	20
13	De overige stammen en het nieuwe totaal	2 min	21
14	De verdeling van het land door loting	3 min	23

15	Het lot als leiding en oplossing bij geschillen	3 min	25
16	De Levieten en het einde van de oude generatie	2 min	26
17	Het erfrecht van de dochters van Zelafead	4 min	27
18	Mozes’ naderende dood en zorg om zijn volk	4 min	31
19	Jezus’ zorg voor schapen zonder herder	2 min	32
20	Jozua’s aanstelling en de handoplegging	3 min	34
21	Jozua als trouwe dienaar met Gods Geest	2 min	36
	Om verder te lezen		37

1

Bileams plan en Israëls afgoderij

We zijn bij Numeri hoofdstuk 25, en we hebben zojuist drie hoofdstukken besteed aan Bileam en zijn profetieën, waarin hij Israël zegende en niet vervloekte. Toch lezen we in het Nieuwe Testament over Bileam:

> Zij hebben de rechte weg verlaten en zijn verdwaald en volgen de weg van Bileam, de zoon van Beor, die het loon van de ongerechtigheid liefhad.
>
> 2 PETRUS 2:15

Hij vond uiteindelijk toch een manier om Israël te vervloeken, hoewel God hem niet toestond dat met woorden te doen. Hij raadde Balak aan mooie Moabitische en Midianitische vrouwen onder de Israëlitische mannen te sturen. Die moesten hen verleiden tot seksuele handelingen die hen zouden brengen tot rituele seks bij de aanbidding van waarschijnlijk Kamos, of een van de andere heidense goden. In hoofdstuk 25 lezen we dat dit gebeurde, hoewel we pas veel later, in hoofdstuk 31, lezen over de betrokkenheid van Bileam. Maar hij zat achter dit complot.

> Israël verbleef in Sittim, en het volk begon hoererij te bedrijven met de dochters van Moab.
>
> NUMERI 25:1

Hier staat Moab, maar de rest lijkt op Midian te wijzen. Zoals ik al zei toen we hoofdstuk 22 bespraken, lijken Midian en Moab met elkaar vermengd te zijn. Het is bijna alsof ze op dit moment één volk zijn. Beide groepen waren waarschijnlijk eerder veroverd door Sihon, de Amoritische koning, die nu door Israël verslagen was. Mogelijk waren de twee volken, Moab en Midian, binnen dat samenwerkingsverband behoorlijk met elkaar vermengd geraakt, want we zien dat er nauwelijks onderscheid tussen hen wordt gemaakt.

We zien wel dat er enig onderscheid wordt gemaakt. In hoofdstuk 22, vers 7 staat bijvoorbeeld:

> Toen gingen de oudsten van Moab en de oudsten van Midian op weg, en zij hadden het waarzeggersloon in hun hand. En zij kwamen bij Bileam en spraken tot hem de woorden van Balak.
>
> NUMERI 22:7

Ze worden dus onderscheiden als twee verschillende groepen, en toch worden hun namen bijna door elkaar gebruikt. Uit bronnen buiten de Bijbel is niet bekend wat hun onderlinge verhouding precies was. Daarom kunnen we alleen enigszins speculeren over de reden waarom hun namen zo door elkaar worden gebruikt.

Maar de vrouwen van Moab, vers 2,

> Die nodigden het volk uit bij de offers aan hun goden, en het volk at en boog zich voor hun goden neer. Toen Israël zich zo aan Baäl-Peor koppelde, ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Israël.
>
> NUMERI 25:2-3

Blijkbaar was seks de aantrekkingskracht, want deze heidense goden werden aanbeden door middel van seksuele orgieën. Soms waren er zelfs rituele prostituees in hun tempels, die hun priesteressen waren. Dat was zelfs in veel latere tijden nog zo, in de Griekse godsdienst en in de Romeinse godsdienst. Zo verbond Israël zich aan Baäl-Peor. Dit maakte God boos.

2

Gods oordeel en het ingrijpen van Pinehas

Toen zei de HEERE tegen Mozes:

> De HEERE zei tegen Mozes: Neem alle hoofden van het volk en laat hen voor de HEERE in de volle zon ophangen, zodat de brandende toorn van de HEERE van Israël afgekeerd wordt.
>
> NUMERI 25:4

Blijkbaar was er een plaag over Israël gekomen, en moest God worden verzoend door alle mensen op te hangen die Israël tot deze zonde hadden gebracht.

Dus zei Mozes tegen de rechters van Israël:

> Toen zei Mozes tegen de rechters van Israël: Ieder moet zijn mannen doden die zich aan Baäl-Peor gekoppeld hebben.
>
> NUMERI 25:5

Zelfs nadat dit bevel was gegeven, lezen we inderdaad:

> En zie, een man uit de Israëlieten kwam en bracht een Midianitische vrouw bij zijn broeders, voor de ogen van Mozes en voor de ogen van heel de gemeenschap van de Israëlieten, terwijl zij huilden bij de ingang van de tent van ontmoeting.
>
> NUMERI 25:6

Het is niet duidelijk of ze huilden uit bekering vanwege de plaag die over hen was gekomen, of dat ze huilden als onderdeel van hun rituele aanbidding van de valse goden. Maar het klinkt alsof de mensen op dit moment misschien huilden vanuit iets wat op bekering leek, omdat God begonnen was Israël te oordelen. Maar terwijl dat

gebeurde, was er toch nog die brutale opstandigheid van deze ene Israëlitische man. Hij bracht een Midianitische vrouw mee, recht voor de ogen van Mozes en van het volk, en stelde haar zelfs aan zijn broeders voor.

Wie waren zijn broeders? Deze man heette Zimri, wordt ons in vers 14 verteld. Daar lezen we:

> De naam nu van de gedode Israëlitische man, die samen met de Midianitische vrouw gedood was, was Zimri, de zoon van Salu, een leider van een familie van de Simeonieten.
>
> NUMERI 25:14

Omdat hij het hoofd van een familie was en deze vrouw aan zijn broeders voorstelde, kan het zijn dat hij deze rituele prostitutie en aanbidding van de valse goden officieel probeerde in te voeren. Dat hij probeerde het tot een officieel gebruik onder zijn broeders te maken. Hij ging niet zomaar naar binnen om met haar te slapen. Hij stelde haar op de een of andere manier aan zijn broeders voor. Met andere woorden, hij was niet terughoudend en schaamde zich niet voor de situatie. Hij probeerde het niet stiekem te doen. Hij probeerde haar officieel binnen te brengen, blijkbaar in de tent van ontmoeting.

Vers 7 zegt:

> Toen Pinehas, de zoon van Eleazar, de zoon van de priester Aäron, dat zag, stond hij op uit het midden van de gemeenschap, nam een speer in zijn hand, ging achter de Israëlitische man aan het slaapvertrek in, en doorstak hen beiden, zowel de Israëlitische man als de vrouw, door hun buik. Toen werd de plaag over de Israëlieten tot stilstand gebracht.
>
> NUMERI 25:7-8

Dit kan daadwerkelijk in de tabernakel zelf zijn geweest.

[Vertalersnoot: de spreker gaat hier uit van de Engelse formulering ‘de tent in’; het Nederlandse citaat hierboven heeft ‘het slaapvertrek in’.]

Dit is een nogal gruwelijk oordeel dat hen trof. Ze hebben erom gevraagd. Ik kan me niet voorstellen hoe ze konden denken dat dit ongewroken zou blijven. Nogmaals, deze mensen waren heel dom. En dit is de tweede generatie. Dit is niet de eerste generatie die uit Egypte trok. Deze mensen zijn de nieuwe mensen die daadwerkelijk het land Kanaän gaan veroveren.

3

23.000 of 24.000 doden door de plaag

Ze maken enkele van dezelfde fouten als de anderen. Maar hierdoor werd de plaag gestopt. Toch staat er in vers 9 dat er 24.000 mensen aan de plaag stierven. Hier hebben we, zoals het in de verslagen staat, een klein verschil tussen dit getal en het getal dat Paulus in 1 Korinthe 10 noemt, waar het kennelijk over dezelfde gebeurtenis gaat. In 1 Korinthe 10, vers 8, zei Paulus:

> En laten wij geen hoererij bedrijven, zoals sommigen van hen hoererij bedreven hebben, en op één dag vielen er drieëntwintigduizend.
>
> 1 KORINTHE 10:8

Wat Paulus in dit gedeelte doet, zoals we weten omdat we deze passage al een aantal keren hebben bekeken, is enkele gebeurtenissen uit de geschiedenis van Israël in de woestijn langslopen. Hij laat zien welke fouten ze maakten en zegt dat dit een waarschuwing voor ons is, iets wat wij moeten vermijden. Midden in dat betoog zegt hij:

Laten we ons niet seksueel misdragen zoals sommigen van hen deden, waardoor er op één dag 23.000 stierven.

Het probleem hier is natuurlijk dat Paulus zegt dat er 23.000 vielen, terwijl Numeri hoofdstuk 25, vers 9, zegt dat er 24.000 vielen.

Bijbelgeleerden hebben dit op een paar manieren opgelost, hoewel ik geen van beide erg waarschijnlijk vind. Misschien vind jij dat wel, en dat is prima. Als jij ze overtuigend vindt, dan is dat goed. Ik denk dat er waarschijnlijk een nauwkeuriger manier is om het probleem en de oorzaak ervan te beschrijven.

Eén oplossing die ik heb zien aandragen, is dat Paulus niet naar deze gebeurtenis verwijst, maar naar een andere gebeurtenis. Ik heb zelfs horen zeggen dat hij in 1 Korinthe 10:8 verwees naar de gebeurtenis met het gouden kalf. We weten dat er bij die gebeurtenis met het gouden kalf 3.000 mensen waren die om die reden door de Levieten werden gedood. Maar ons wordt verteld dat er een onbekend aantal mensen stierf aan een plaag die over hen kwam toen ze het water dronken. Je herinnert je dat Mozes het kalf vermaalde, het stof in water deed, de mensen dat liet drinken, en dat er een plaag over het volk kwam en een groot aantal van hen stierf. We weten niet hoeveel.

Sommige uitleggers zeggen: ‘Paulus vertelt ons hier hoeveel er toen stierven, want Exodus vertelt ons niet hoeveel er aan die plaag stierven. Paulus vertelt ons dus dat het er 23.000 waren. Daarom spreekt hij Numeri niet tegen, want hij heeft het niet over dezelfde gebeurtenis als waar Numeri het over heeft.’

Daar heb ik een paar problemen mee. Eén daarvan is dat Paulus in dezelfde context van 1 Korinthe 10 waarschuwt tegen afgoderij. In het voorgaande vers zegt hij bijvoorbeeld:

> En word geen afgodendienaars zoals sommigen van hen, zoals geschreven staat: Het volk ging zitten om te eten en te drinken en zij stonden op om te feesten.
>
> 1 KORINTHE 10:7

De afgoderij die hij in 1 Korinthe 10:7 noemt, is de gebeurtenis met het gouden kalf, want hij citeert daaruit:

De mensen gingen zitten om te eten en te drinken en stonden op om te spelen.

Dat werd in Exodus gezegd over de gebeurtenis met het gouden kalf.

Maar vervolgens brengt Paulus een ander punt van zorg ter sprake. Er staat:

Laten we ons ook niet seksueel misdragen zoals sommigen van hen deden.

We lezen in Exodus niet dat ze bij het gouden kalf seksuele immoraliteit bedreven. Misschien deden ze dat wel. Sommige mensen denken dat de woorden erop wijzen dat ze daar een orgie hielden. En dat kan zo zijn. Het is niet onmogelijk. Maar in Exodus wordt ons niet verteld dat ze inderdaad een orgie hielden. Ons wordt niet verteld dat ze daar seksuele immoraliteit bedreven. Het seksuele gedrag bij de gebeurtenis met het gouden kalf wordt in Exodus niet genoemd. Paulus zou dat hier dus moeten veronderstellen. En waarom zou hij dat doen, terwijl er in feite het geval van Baäl-Peor is, dat juist door seksuele immoraliteit werd uitgelokt? Dat hield natuurlijk verband met afgoderij, maar het was niettemin seksuele immoraliteit.

4

Kreeg Paulus het aantal door openbaring?

En waar zou Paulus bovendien de informatie vandaan halen dat er bij de gebeurtenis met het gouden kalf op één dag 23.000 vielen, aangezien dat getal niet in Exodus wordt genoemd? Sommigen zeggen: ‘Paulus ontving dat door inspiratie.’ Laat ik dit zeggen: Paulus ontving inderdaad openbaringen van God. Bij één gelegenheid werd hij opgenomen in de derde hemel en hoorde hij dingen die hij niet mocht herhalen. Er waren andere momenten waarop Jezus aan hem verscheen en hem bijzondere informatie gaf. Maar het aantal mensen dat bij de gebeurtenis met het gouden kalf aan de plaag stierf, lijkt geen getal dat zo belangrijk is dat het een plaats zou krijgen bij een van die zeldzame gelegenheden waarop Jezus bijzondere dingen aan Paulus openbaarde.

Het lijkt iets te zijn waarvan werd verwacht dat Paulus en zijn lezers het uit het verslag kenden, in plaats van dat hij zegt: ‘Trouwens, God heeft mij dat getal geopenbaard. Het werd niet in het Oude Testament geopenbaard, maar ik werd opgenomen in de derde hemel en Jezus vertelde mij dat het aantal 23.000 was.’

Nogmaals, Paulus' bezoeken aan de derde hemel kwamen waarschijnlijk niet vaak voor, en ze waren waarschijnlijk voorbehouden aan heel bijzondere openbaringen. Het lijkt mij niet erg waarschijnlijk dat Jezus bij een van die gelegenheden van de gelegenheid gebruik zou hebben gemaakt om Paulus te vertellen hoeveel mensen het waren, terwijl zelfs Mozes ervoor koos dat aantal niet vast te leggen, aangezien dat getal niet belangrijk is. Alleen al weten dat er veel mensen stierven, heeft evenveel uitwerking als weten dat het er 23.000 waren.

Ik denk niet dat het waarschijnlijk is dat Paulus dit getal door openbaring heeft gekregen. Mijn indruk is dat hij verwijst naar een gebeurtenis waarvan hij verwacht dat zijn lezers erover gehoord en gelezen hebben, en dat hij gewoon de feiten uit het verslag aanhaalt. Je kunt het anders zien als je wilt, maar ik denk gewoon niet dat het waarschijnlijk is dat hij naar de gebeurtenis met het gouden kalf zou verwijzen als een geval van seksuele immoraliteit, terwijl Exodus dat niet doet. En dat hij vervolgens het aantal mensen zou noemen dat door de plaag omkwam, terwijl Exodus dat niet doet. Bovendien levert het noemen van dat aantal de lezers geestelijk niet echt meer op dan wanneer ze niet weten hoeveel mensen er gestorven zijn. Daarom denk ik dat Paulus naar Baäl-Peor verwijst. Daar ging het om seksuele immoraliteit die tot afgoderij leidde, en daar lag het aantal heel dicht bij het aantal dat Paulus noemt. Het aantal in Numeri is 24.000. Het aantal dat Paulus noemt, is 23.000.

5

23.000 op één dag en 24.000 in totaal

De andere oplossing die evangelische christenen aandragen, en dat doen ze heel vaak, is dat Paulus inderdaad over dezelfde gebeurtenis spreekt als Numeri hoofdstuk 25. Hij spreekt over Baäl-Peor, maar hij zegt:

'Op één dag stierven er 23.000.' In Numeri staat dat er in totaal 24.000 stierven. De verklaring die vaak wordt gegeven, is dus dat Paulus ons niet vertelt hoeveel mensen er in totaal stierven. Hij vertelt ons hoeveel er op één dag stierven. Ze zeggen dat Paulus ons vertelt dat van die 24.000 die uiteindelijk aan die plaag stierven, er 23.000 op één dag stierven. De overige duizend moeten daarna gestorven zijn, misschien door aanhoudende gevolgen van de plaag of zoiets.

Ook dit is een dappere poging om ervoor te zorgen dat er geen tegenstrijdigheid is tussen Paulus en Numeri, maar er zitten problemen aan. Om te beginnen: waar zou Paulus deze informatie vandaan hebben? Nogmaals, het boek Numeri vertelt ons niet dat er op één dag 23.000 stierven en later nog 1.000. Het vertelt ons alleen hoeveel mensen er in totaal stierven. Waar zou Paulus te weten komen dat 23.000 van die 24.000 daadwerkelijk op een andere dag stierven dan die overige 1.000? Opnieuw zou hij dat door goddelijke openbaring moeten weten. En is dat werkelijk een gegeven dat belangrijk genoeg is voor God om Paulus uit zijn normale geestestoestand te halen om hem te vertellen dat van deze 24.000 mensen die stierven, er eigenlijk 1.000 de volgende dag stierven en 23.000 op één dag?

Het zou zo'n onbeduidend gegeven zijn, dat nergens iets mee te maken heeft, dat het me gewoon niet het soort informatie lijkt dat God in bijzondere openbaringen geeft. Wanneer Hij mensen in de Bijbel bijzondere openbaringen geeft, gaat het meestal om wereldschokkende dingen. Het gaat om dingen die ter zake doen, die opbouwen, die nodig zijn, die helpen, die een waarschuwing vormen, of om iets wat mensen echt moeten weten. Het is niet iets alledaags dat God zomaar verschijnt en iemand een bijzondere openbaring geeft. Meestal gebeurt dat wanneer Hij iets bijzonders te zeggen heeft, niet om een klein statistisch gegeven te verduidelijken: terwijl Numeri zegt dat er 24.000 stierven, wil God duidelijk maken dat er op de eerste dag maar 23.000 stierven. De overige 1.000 stierven de volgende dag. Het is duidelijk dat dit niets uitmaakt. Daarom is het niet waarschijnlijk dat Paulus over dat aantal een bijzondere openbaring heeft gekregen.

6

Een overschrijffout of een geheugenfout

Welke oplossing is er dan? Mij lijkt het een overschrijffout. Een overschrijffout doet geen afbreuk aan de inspiratie van het Oude Testament. Die doet zelfs geen afbreuk aan de nauwkeurigheid van Paulus zelf. Een overschrijffout zou betekenen dat Paulus, toen hij dit schreef, daadwerkelijk hetzelfde getal opschreef als in het boek Numeri stond. Misschien stond er in het boek Numeri 23.000, maar is de tekst in onze afschriften van het boek Numeri sindsdien veranderd, zodat er nu 24.000 staat. Of

misschien stond er oorspronkelijk 24.000 in Numeri en heeft Paulus dat ook geschreven, maar heeft een overschrijver die het werk van Paulus kopieerde voordat het ons bereikte, het aantal per ongeluk veranderd in 23.000. Ik weet het niet.

Trouwens, ik zou er eigenlijk ook geen moeite mee hebben als we gewoon zeiden dat Paulus' geheugen hem in de steek liet. Als Paulus uit zijn hoofd werkte en dacht dat het er 23.000 waren, en dat dus opschreef en het mis had. Je zegt: 'Wacht eens even, dat is in strijd met de inspiratie van 1 Korinthe.' Nou, het is niet in strijd met iets wat Paulus over de inspiratie van 1 Korinthe heeft gezegd. Paulus heeft niets over de inspiratie van 1 Korinthe gezegd, en God heeft er ook nergens iets over gezegd. Er is geen enkele plaats in de Schrift waar iets wordt gezegd over de inspiratie van 1 Korinthe. Paulus maakt geen aanspraak op inspiratie, en hij maakt in 1 Korinthe zelfs fouten en moet zichzelf corrigeren.

Dit kan een fout zijn die Paulus heeft gemaakt, maar daar ga ik niet van uit. Ik zou ervan uit kunnen gaan dat een overschrijver of kopiist die fout op een later tijdstip dan Paulus heeft gemaakt. Maar als Paulus die fout had gemaakt, zou dat voor mij geen probleem zijn. We kennen een andere fout die Paulus in 1 Korinthe heeft gemaakt, en die heb ik vaak als voorbeeld gegeven. Die bewijst beslist dat Paulus een fout kon maken, want in 1 Korinthe 1, in vers 14, staat:

7

Paulus' geheugen en apostolisch gezag

> Ik dank God dat ik niemand van u gedoopt heb dan Crispus en Gajus,
>
> 1 KORINTHE 1:14

En vervolgens corrigeerde hij zichzelf in vers 16:

> Ik heb echter ook nog het huisgezin van Stefanas gedoopt. Verder weet ik niet of ik nog iemand anders gedoopt heb.
>
> 1 KORINTHE 1:16

Met andere woorden, Paulus beweert niet dat hij de Korinthiërs een soort godsspraak doorgeeft wanneer hij hun een persoonlijke brief schrijft. Hij beweert niet dat hij onder inspiratie schrijft. Hij herinnert zich niet hoeveel mensen hij heeft gedoopt. Eerst dacht hij dat het alleen Crispus en Gajus waren, en hij verklaarde dat het alleen Crispus en Gajus waren. Toen herinnerde hij zich: 'Wacht, er waren ook nog anderen, nu ik erover nadenk.' We zien dus dat Paulus heel goed een fout kon maken, en hij deed niet eens alsof dat anders was. Hij probeerde niet te doen alsof hij onder inspiratie schreef. Het zijn latere tradities die dat aan zijn geschriften opleggen. Zelf doet hij daarover helemaal geen dergelijke uitspraken. Hij schrijft een persoonlijke brief aan mensen die hij kende, net zoals iedere voorganger een brief aan zijn gemeente zou kunnen schrijven. Het verschil tussen Paulus' brief aan de Korinthiërs en, laten we zeggen, een brief die jouw voorganger aan de gemeente zou schrijven, is dat Paulus een apostel was. Los van inspiratie had hij apostolisch gezag, en wat hij gebood, zijn de geboden van Christus.

Hij zei in 1 Korinthe 14:

> Als iemand denkt dat hij een profeet is of een geestelijk mens, laat hij dan erkennen dat wat ik u schrijf geboden van de Heere zijn.
>
> 1 KORINTHE 14:37

Dat zei hij in 1 Korinthe 14, vers 37. Hij zegt niet dat hij onder inspiratie schrijft. Hij zegt dat wat hij gebiedt, is wat Jezus gebiedt, omdat hij een apostel is. Hij heeft het gezag van Christus om te spreken.

Paulus geeft inderdaad een ander aantal. Ik vind het echt onredelijk om te suggereren dat hij het over een andere plaag heeft dan deze. Volgens mij is het ook niet erg redelijk om te zeggen dat hij ons wat meer bijzonderheden geeft dan Numeri, aangezien hij geen andere informatie had dan wat Numeri geeft. Als er inderdaad op één dag 23.000 mensen stierven en de volgende dag duizend, dan vertelt Numeri ons dat niet. Daarom zou Paulus dat óf moeten verzinnen óf door openbaring moeten ontvangen, en er is geen reden om aan te nemen dat een van beide het geval is.

Er is eenvoudigweg niets onredelijks aan als een evangelicaal christen zegt dat Paulus een fout maakte: hij herinnerde zich het aantal verkeerd, net zoals hij zich het aantal mensen dat hij had gedoopt verkeerd herinnerde. Trouwens, als je je het aantal mensen dat je zelf daadwerkelijk hebt gedoopt verkeerd herinnert, dan valt het je wel te vergeven dat je een aantal vergeet bij iets wat duizenden jaren eerder gebeurde en waar je zelf niet bij was om het te zien. Het is eigenlijk geen probleem.

Maar als mensen het wel een probleem vinden, dan is het niet moeilijk om te zeggen dat Paulus, toen hij 1 Korinthe schreef, daar werkelijk het juiste aantal heeft neergezet. Maar we hebben niet wat Paulus eigenhandig heeft geschreven. We hebben kopieën van kopieën van kopieën, en een van de mensen die het overschreven, heeft het aantal verkeerd overgeschreven. Er zijn zoveel verschillende manieren om het op te lossen. Ik zie in elk geval geen reden om het als een probleem te zien. Maar we hebben dus dit aantal mensen dat in Numeri 25:9 wordt genoemd.

8

Gods verbond met Pinehas en straf voor Midian

Dan, in vers 10:

> Toen sprak de HEERE tot Mozes: Pinehas, de zoon van Eleazar, de zoon van de priester Aäron, heeft Mijn grimmigheid over de Israëlieten afgewend, doordat hij zich in hun midden met ijver voor Mij heeft ingezet, zodat Ik de Israëlieten niet in Mijn na-ijver vernietigd heb. Zeg daarom: Zie, Ik geef hem Mijn verbond van vrede: hij, en zijn nageslacht na hem, zullen het verbond van het eeuwige priesterschap hebben, omdat hij zich voor zijn God heeft ingezet en verzoening voor de Israëlieten heeft gedaan.
>
> NUMERI 25:10-13

Pinehas, de zoon van Eleazar, werd inderdaad na Eleazar priester. Hij was de kleinzoon van Aäron.

Er staat:

> De naam nu van de gedode Israëlitische man, die samen met de Midianitische vrouw gedood was, was Zimri, de zoon van Salu, een leider van een familie van de Simeonieten. En de naam van de gedode Midianitische vrouw was Kozbi, dochter van Zur; hij was stamhoofd van een familie in Midian.
>
> NUMERI 25:14-15

Deze zondaars vertegenwoordigden vooraanstaande families. De vader van dit meisje was een belangrijke leider in Midian, en de betrokken man was een belangrijke leider in het huis van Simeon.

> Verder sprak de HEERE tot Mozes: Behandel de Midianieten als vijanden en versla hen. Want zij hebben u als vijanden behandeld, met hun listen, die zij listig tegen u beraamden, in het geval van Peor en in het geval van hun zuster Kozbi, de dochter van een leider van de Midianieten, die gedood is op de dag van de plaag, in het geval van Peor.
>
> NUMERI 25:16-18

Dit was niet zomaar een kwestie van een paar meisjes die een paar mannen verleidden. Het was een opgezet plan. Het was natuurlijk het plan van Bileam.

Deze uitspraak zou in hoofdstuk 31 worden uitgevoerd. Pas in hoofdstuk 31 lezen we daadwerkelijk dat ze eropuit trekken en de Midianieten aanvallen, en dat ze deze vergeldingsoorlog voeren. Intussen krijgen we nog wat meer wetten. Nog daarvoor krijgen we de tweede volkstelling.

9

De tweede volkstelling van Israël

De eerste volkstelling van Israël vond plaats in hoofdstuk 1, waar we zagen dat er 603.550 mannen boven de twintig jaar waren, en we zagen het aantal mannen in elke stam. Ons werd toen ook verteld wie de leiders van de stammen waren. Hier hebben we nog een volkstelling, die qua vorm sterk lijkt op die in hoofdstuk 1. Deze betreft natuurlijk de nieuwe generatie.

We zien hoe het uitsterven van de oude generatie en de komst van de nieuwe generatie de totale bevolking van elk van de stammen heeft beïnvloed. Sommige namen in aantal toe en andere namen af, en sommige namen drastisch af. Toch bleef de totale bevolking ongeveer gelijk. De bevolking van de eerste generatie telde 603.550 mensen. Deze bevolking telt in totaal 601.730 mensen, zodat het bijna precies tweeduizend mensen minder zijn dan een generatie eerder. We krijgen de aantallen voor elke stam. Hier krijgen we naast de aantallen van elke stam ook een onderverdeling van de verschillende geslachten of families van elke stam. Die informatie is waarschijnlijk ontleend aan Genesis 45, waarin niet alleen over Jakobs zonen werd verteld, maar ook over zijn kleinzonen. Deze kleinzonen van Jakob werden de leiders of hoofden van de geslachten van elke stam. We hebben dus de namen van de stammen, de namen van de

geslachten binnen de stammen, en vervolgens wordt het aantal gegeven. We hoeven dit hele hoofdstuk niet te lezen, want eerlijk gezegd is het een volkstelling. Maar ik zal samenvatten wat erin staat. Laten we eraan beginnen.

> Het gebeurde nu na die plaag dat de HEERE tegen Mozes en tegen Eleazar, de zoon van de priester Aäron, zei: Neem het aantal op van heel de gemeenschap van de Israëlieten, van twintig jaar oud en daarboven, naar hun families, ieder die in Israël met het leger uittrekt. Mozes dan en de priester Eleazar zeiden tegen hen, in de vlakten van Moab, aan de Jordaan, ter hoogte van Jericho: Neem het aantal op van twintig jaar en daarboven, zoals de HEERE Mozes en de Israëlieten, die uit het land Egypte vertrokken waren, geboden had.
>
> NUMERI 26:1-4

10

Ruben en de overlevende kinderen van Korach

Dus zoals ze dat hadden gedaan met de mensen die uit Egypte kwamen, gaan ze het nu doen met hun nakomelingen. De verzen 5 tot en met 11 beschrijven de volkstelling van de stam Ruben. Laat ik volstaan met te zeggen dat hun aantal 43.730 was. Het aantal wordt in vers 7 gegeven. Er staat meer informatie over hen, omdat Dathan en Abiram ook tot de zonen van Ruben behoorden. Zij waren samen met Korach in opstand gekomen en waren gestorven toen de aarde zich opende en hen verzwolg. Daar worden we in de verzen 9 en 10 aan herinnerd. Maar in vers 11 wordt ons verteld:

> Maar de kinderen van Korach waren niet gestorven.
>
> NUMERI 26:11

Ik heb eerder gezegd, toen we de daadwerkelijke ondergang van deze mensen behandelden, met name in hoofdstuk 16, dat de kinderen van Dathan en Abiram samen met hun vaders stierven. En hun vrouwen stierven blijkbaar ook met hen.

Maar Korach stierf alleen, zonder zijn kinderen, en zijn nakomelingen schreven uiteindelijk enkele van onze psalmen in het boek Psalmen. Hier wordt ons uitdrukkelijk verteld dat de kinderen van Korach niet stierven. Ik heb gezegd dat de reden misschien was dat ze op dat moment volwassen waren en apart woonden. Ze woonden niet in de tent van hun vader en waren daarom niet bij zijn zaak betrokken.

Hun aantal is 43.730, volgens vers 7. Bij de vorige volkstelling was het aantal Rubenieten 46.500, dus ze waren een klein beetje in aantal gedaald. Ze waren met bijna 3.000 mensen afgenomen.

11

De sterke afname van de stam Simeon

Dan hebben we in de verzen 12 tot en met 14 de zonen van Simeon. Hun aantal is 22.200. Dit is de stam die het meest had verloren. Bij de vorige volkstelling was hun aantal 59.300. Dat wil zeggen: van bijna 60.000 bij de eerste volkstelling zijn ze gedaald naar 22.200 in vers 14. Ze hebben dus bijna twee derde van hun bevolking verloren. Er wordt geen verklaring gegeven voor de reden daarvan, en geen andere stam was zo'n grote verliezer. Zij winnen de prijs voor de grootste verliezer.

Het zou te maken kunnen hebben met het feit dat deze aanvoerder bij de problemen rond Baäl-Peor een Simeoniet was. Dat is Zimri, de man die met het Midianitische meisje sliep en werd doorstoken. Hij behoorde tot de stam Simeon. Het is mogelijk dat velen van hen hem ook volgden, aangezien hij haar aan zijn broeders voorstelde. We weten niet hoelang dit doorging of in welke mate dit heidendom en deze afgoderij bepaalde stammen begonnen te beïnvloeden. We kennen alleen de naam van één man die een leider was in het huis van Simeon. We zien hier minder mensen van Simeon dan ooit tevoren.

Het zou zelfs kunnen dat de meesten die bij die plaag stierven tot de stam Simeon behoorden. Als dat zo was, en we weten niet of dat zo is, zou dat een aantal dingen verklaren. Als je bijvoorbeeld 24.000 optelt bij het aantal dat er staat, zou je 46.000 Simeonieten hebben. En dat komt veel dichter bij de oorspronkelijke 59.000. Maar ook afgezien daarvan waren ze nog steeds aanzienlijk in aantal afgenomen.

12

Stamaantallen en de dochters van Zelafead

De verzen 15 tot en met 18 geven ons het aantal van de stam Gad. Het aantal staat in vers 18. Het is 40.500. Ook dat is een daling, want bij de eerste volkstelling telde de stam Gad 45.650. Dat was hun oorspronkelijke aantal. Nu zijn ze met ongeveer 5.000 afgenomen tot 40.500.

De verzen 19 tot en met 22 geven de aantallen van de stam Juda, en dat komt uit op 76.500. Dat is ongeveer 2.000 meer dan bij de eerste volkstelling. Bij de eerste volkstelling was het 74.600.

Dan waren in de verzen 23 tot en met 25 de aantallen van de stam Issaschar 64.300. Een heel grote stam voor een stam van minder betekenis. Hun aantal, 64.000, is in feite 10.000 hoger dan hun eerste aantal. Oorspronkelijk was hun aantal 54.400. Nu zijn het er bijna precies 10.000 meer, gestegen tot 64.300.

Dan staat de stam Zebulon in de verzen 26 tot en met 27. Hun aantal is nu 60.500, een kleine stijging, ongeveer 3.000 meer dan bij de vorige volkstelling, toen het er voor hen 57.400 waren.

In vers 28 tot en met 34 is het aantal van de stam Manasse 52.700, een toename van 20.000 ten opzichte van daarvoor. Procentueel behoren zij tot de grootste stijgers: van 32.200 naar 52.700. Er zijn er 20.500 bij gekomen, en daarmee is twee derde van hun oorspronkelijke omvang aan hun oorspronkelijke aantal toegevoegd. Ze zijn werkelijk enorm gegroeid.

Bij de bespreking van Manasse staat er in vers 33 een terzijde:

> Zelafead, de zoon van Hefer, had echter geen zonen, alleen dochters. De namen van de dochters van Zelafead waren: Machla, Noa, Hogla, Milka en Tirza.
>
> NUMERI 26:33

De namen van zijn dochters worden genoemd: Machla, Noa, Chogla, Milka en Tirza. Deze dochters komen later in twee andere hoofdstukken centraal te staan. Daarom worden ze hier genoemd, waarmee de verder regelmatige opbouw van de volkstelling wordt onderbroken. Dit was een familie in Manasse, een man die geen zonen had. Het moet ongebruikelijk zijn geweest dat een man geen zonen had. God gaf blijkbaar aan de meeste families zonen. Deze man had vijf dochters maar geen zonen, en dat bracht zijn familie in een kwetsbare positie als het om erfeniskwesties ging.

In hoofdstuk 27, het volgende hoofdstuk, en hoofdstuk 36, het laatste hoofdstuk van het boek, zijn deze dochters van Zelafead in feite de aanleiding voor nieuwe wetgeving van God. Die moest de rechten vaststellen van dochters in families die geen zonen hebben. Hun namen worden hier genoemd en ook elders: Machla, Noa, Chogla, Milka en Tirza. Ik heb Tirza altijd een mooie naam gevonden. Chogla wat minder.

13

De overige stammen en het nieuwe totaal

Vers 35:

> Dit zijn de nakomelingen van Efraïm, ingedeeld naar hun geslachten: van Sutelah het geslacht van de Sutelahieten; van Becher het geslacht van de Becherieten; van Tahan het geslacht van de Tahanieten.
>
> NUMERI 26:35

Die worden tot en met vers 37 opgesomd, en hun aantal is 32.500. Dat is minder dan daarvoor. Het waren er 40.500 geweest, dus hun aantal is met precies 8.000 afgenomen. Het zijn er nu 32.500.

Dan hebben we in vers 38 tot en met 41 de stam Benjamin. Het nieuwe aantal voor Benjamin is 45.600. Dat is een toename van 10.200 ten opzichte van daarvoor. Het waren er daarvoor 35.400, dus ze zijn met ruim dertig procent toegenomen.

De stam Dan staat in vers 42 tot en met 43. Het aantal is 64.400, iets meer dan de 62.700 bij de eerste volkstelling. Dat is iets minder dan 2.000 boven het oorspronkelijke aantal.

Vers 44 tot en met 47:

> De nakomelingen van Aser, ingedeeld naar hun geslachten, waren: van Imna het geslacht van de Imnaïeten; van Isvi het geslacht van de Isvieten; van Beria het geslacht van de Beriïeten.
>
> NUMERI 26:44

Hun aantal is 53.400. Dat is 12.000 meer dan het eerdere aantal. Hun eerdere aantal was 41.500. Dus voor Aser een stijging van 41.500 naar 53.400.

Ten slotte Naftali, in vers 48 tot en met 50. Het nieuwe aantal voor Naftali is 45.400. Het oude aantal was 53.400, dus het zijn er precies 8.000 minder dan daarvoor. Het totaal wordt gegeven; de berekening klopt. 601.730 is het nieuwe aantal. Het oude aantal lag bijna 2.000 hoger, ongeveer 1.800 hoger. Ze zijn dus in bevolkingsaantal afgenomen, maar niet erg veel.

14

De verdeling van het land door loting

Vers 52:

> En de HEERE sprak tot Mozes: Onder deze stammen moet het land als erfelijk bezit verdeeld worden, overeenkomstig het aantal namen. Voor degenen die met velen zijn, moet u het erfelijk bezit groot maken en voor degenen die met weinigen zijn, moet u het erfelijk bezit minder groot maken; aan ieder moet zijn erfelijk bezit gegeven worden overeenkomstig degenen van hen die geteld zijn. Het land zal echter door het lot verdeeld worden; volgens de namen van de stammen van hun vaderen zullen zij het in erfelijk bezit nemen. Volgens het lot zal ieders erfelijk bezit tussen velen en weinigen in aantal verdeeld worden.
>
> NUMERI 26:52-56

Ik moet zeggen dat het me niet helemaal duidelijk is hoe dit moet worden opgevat. Maar Hij zegt dat de grotere stammen grotere stukken land zullen krijgen. Dat is alleen maar redelijk. En de kleinere stammen kleinere stukken. Maar er zal ook een verdeling door loting plaatsvinden. Het zal dus niet alleen een kwestie zijn van bepaalde stukken land opmeten en zeggen: ‘Die omvang komt overeen met de omvang van deze stam; die zullen we daar plaatsen.’ God zal daadwerkelijk betrokken zijn bij het kiezen van het land.

Waar ik niet zeker van ben, is dit: wordt er gezegd dat de stam zelf bepaalde stukken land zal ontvangen, maar dat de verdeling tussen de families van de stam door loting zal plaatsvinden? Zodat de kleinere verdelingen binnen het stamgebied door loting worden bepaald, maar de feitelijke beslissing over welk land elke stam krijgt eenvoudig op grond van berekeningen wordt genomen? Of wordt er eenvoudig gezegd dat stammen van, laten we zeggen, 60.000 of meer grote stammen zullen worden

genoemd? En dat er een bepaald aantal stukken land zal zijn die geschikt zijn voor stammen van die omvang, en dat die door loting over de verschillende stammen zullen worden verdeeld?

Ik denk dat de meeste uitleggers het op die laatste manier opvatten, dus misschien is dat hoe het zit. Maar ik weet niet of het zo is verwoord dat dat duidelijk is. Ik vermoed dat de formulering er waarschijnlijk meer op wijst dat een groep grote stukken land aan grote stammen wordt gegeven, maar door loting, en dat het niet gaat om de onderverdeling binnen de stam. Het werpen van het lot was echter iets belangrijks. Om te beginnen werd het beschouwd als een manier om te weten te komen hoe God over dingen dacht. Het was een manier waarop God Zijn wil aan mensen bekend kon maken.

Als ze het lot wierpen, kon God bepalen hoe het lot zou vallen. Het lot werpen is natuurlijk, als je God buiten beschouwing laat, gewoon een kansspel. Het is net als dobbelen of strootjes trekken. Wie het kortste strootje trekt, wint of verliest, afhankelijk van de afspraak. Het punt is dat loten trekken of het lot werpen gewoon een kansspel lijkt te zijn. Maar zo was het niet, want de Israëlieten zagen dat God daadwerkelijk soeverein toezag op de uitkomst van de loting. Dat gold in elk geval bij belangrijke zaken waarbij het lot werd geworpen om te weten te komen wat God wilde.

Salomo zegt in Spreuken hoofdstuk 16, vers 33, met zoveel woorden dat dit de overtuiging van de Israëlieten is. Daar zegt hij:

> Het lot wordt in de schoot geworpen, maar elke beslissing daardoor komt van de HEERE.
>
> SPREUKEN 16:33

Spreuken 16:33.

Salomo ziet God dus als Degene Die de uitkomst van de loting bepaalt.

15

Het lot als leiding en oplossing bij geschillen

Betekent dit dat we elke keer dat we willen weten wat God wil dat we doen, gewoon het lot kunnen werpen? Naar welke school we wel of niet moeten gaan, of we wel of niet naar een andere plaats moeten verhuizen? En garandeert God dan dat Hij ons daardoor antwoord zal geven? Ik weet het niet. Ik zou niet op die aanname willen vertrouwen. Waarschijnlijk werd het lot namelijk alleen geworpen in bepaalde bijzondere omstandigheden, waarin God een bijzonder belang bij de zaak had en wilde dat de kinderen van Israël zich niet zouden vergissen in Zijn wil in die zaak.

Het ging om belangrijke zaken, zoals de verdeling van het land onder de stammen of de keuze van een nieuwe apostel om Judas te vervangen. Ook daarvoor werd het lot geworpen. De heidenen wierpen zelfs het lot om erachter te komen wie er op hun schip verantwoordelijk was voor de storm die op hen afkwam. Het lot viel op Jona, en dat bleek te kloppen. Dus zelfs toen de heidenen in dat geval het lot wierpen, zorgde God ervoor dat de uitkomst juist was. Maar nogmaals, dat kan een geval zijn geweest zoals wanneer God ingrijpt als occultisten iets doen, en God hun toch het antwoord geeft dat Hij wil dat ze geven.

Hoe dan ook, het lot werpen diende nog een ander doel, naast het ontdekken van Gods wil. Het was gewoon een manier om geschillen te beëindigen. Iedereen maakte dan bijvoorbeeld de afspraak: ‘Bij kop win ik, bij munt win jij.’ Soms gaat het zo, wanneer twee partijen er echt niet uit kunnen komen omdat ze allebei evenveel recht hebben om hun zin te krijgen. Dan spreken ze gewoon af om een munt op te gooien. Ze worden het eens over een of ander kansspel waarbij degene die wint, over het algemeen zijn zin krijgt.

We lezen in Spreuken 18:18:

> Het lot doet geschillen ophouden, en maakt scheiding tussen de machtigen.
>
> SPREUKEN 18:18

Spreuken 18:18.

Dat wil zeggen: hier zijn vier stukken grond in Kanaän, en er zijn vier stammen die ongeveer even groot zijn. Sommige van die stukken grond kunnen voor de een aantrekkelijker zijn dan voor de ander. Maar als de verdeling door loting wordt bepaald, kan niemand zeggen dat Mozes, of in dit geval Jozua, mensen voortrok door het land aan zijn gunstelingen te geven, of wat dan ook. Niemand kan beweren dat hij benadeeld is door vooringenomenheid. Het werd gewoon aan het lot overgelaten.

Zelfs als ze niet geloofden dat God daarin de hand had — wat ze wel geloofden — maar zelfs als iemand niet geloofde dat God de hand had in de loting, kon hij gewoon zeggen: 'Nou, luister, ik heb niet meer recht op dit stuk grond dan jij, maar ik wil het hebben en jij wilt het hebben. Laten we het dus gewoon beslissen door een munt op te gooien of door het lot te werpen.' Daarmee is het geschil beslecht. Het betekent dat we een afspraak hebben gemaakt. Het lot zal beslissen. Ik heb verloren omdat het lot jou gunstig gezind was, dus we gaan hier niet meer over twisten. Ik aanvaard de voorwaarden. Het lot werpen werd dus voor verschillende dingen gebruikt om conflicten te vermijden en natuurlijk om Gods wil te ontdekken.

16

De Levieten en het einde van de oude generatie

Er is nog één ding over in deze telling, en dat zijn de Levieten. In de hoofdstukken 1 en 2 en 3 en 4 worden de Levieten eigenlijk afzonderlijk behandeld, in afzonderlijke hoofdstukken. Maar hier hebben we, in vers 57 en verder, degenen die onder de Levieten geteld werden. Hun aantal wordt gegeven, en het is iets hoger dan daarvoor. Weet je nog hoeveel het er waren toen ze eerder werden geteld? Er waren 22.000 Levieten. Nu zijn het er 23.000. Vers 62 vertelt ons dus dat hun aantal met slechts 1.000 is toegenomen, van 22.000 naar 23.000.

Vers 63:

> Dit zijn zij die door Mozes en de priester Eleazar geteld waren, die de Israëlieten telden in de vlakten van Moab, aan de Jordaan, ter hoogte van Jericho. Onder hen was niemand meer van hen die door Mozes en de priester Aäron geteld waren, toen zij de Israëlieten telden in de woestijn Sinaï.
>
> NUMERI 26:63-64

Ze waren allemaal dood, want bij de telling ging het om degenen van twintig jaar en ouder. Iedereen die toen twintig jaar of ouder was, was inmiddels dood. Alleen degenen onder de twintig mochten in leven blijven, met uitzondering van twee mannen. En natuurlijk lezen we dat in vers 65:

> Want de HEERE had tegen hen gezegd dat zij zeker in de woestijn zouden sterven; van hen was niemand overgebleven dan Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun.
>
> NUMERI 26:65

De volkstelling betreft een geheel nieuwe groep mensen, maar geen heel ander aantal. Het aantal lijkt sterk op dat van daarvoor.

17

Het erfrecht van de dochters van Zelafead

Tijdens die volkstelling werden Zelafead en zijn dochters genoemd, in vers 33. Dat roept de vraag op wat er met de erfenis van een man gebeurt als hij geen zonen heeft, maar alleen dochters. Dat wordt aan het begin van hoofdstuk 27 aan de orde gesteld en opgelost. Het probleem was dat dochters gewoonlijk trouwden. Hun erfenis zou dan die van hun echtgenoten zijn. Gewoonlijk erfden de zonen het bezit van hun vader. Als de dochters van Zelafead met andere mannen trouwden, zou hun erfenis dus de erfenis van hun echtgenoten zijn, niet die van hun vader. Maar als alle dochters met

andere mannen trouwden, bleef de erfenis van hun vader onbeheerd achter, zonder iemand die haar kon erven. Die vraag legden ze aan Mozes voor. Mozes legde haar aan God voor, en het antwoord werd gegeven.

Hoofdstuk 27:

> Toen kwamen de dochters van Zelafead, de zoon van Hefer, de zoon van Gilead, de zoon van Machir, de zoon van Manasse, uit de geslachten van Manasse, de zoon van Jozef. Hun namen waren Machla, Noa, Hogla, Milka en Tirza. Zij gingen voor Mozes, de priester Eleazar, de leiders en heel de gemeenschap staan, bij de ingang van de tent van ontmoeting, en zeiden: ‘Onze vader is in de woestijn gestorven. Hij hoorde niet bij de groep die met Korach tegen de HEERE in opstand kwam, maar hij is om zijn eigen zonde gestorven. Hij had geen zonen. Waarom zou de naam van onze vader uit zijn familie verdwijnen omdat hij geen zoon had? Geef ons daarom bezit te midden van de broers van onze vader.’ Mozes bracht hun zaak voor de HEERE.
>
> NUMERI 27:1-5

Mozes was een goede leider. Hij gaf niet zomaar een antwoord dat op dat moment bij hem opkwam. Hij wilde weten hoe God erover dacht. Hij bracht hun zaak voor de HEERE. Jozua kwam later in de problemen doordat hij een beslissing moest nemen

over de Gibeonieten. Er staat dat hij de HEERE niet raadpleegde. Daardoor werd hij door hen misleid en nam hij een beslissing waar hij later spijt van kreeg. Mozes leek altijd de HEERE over dingen te raadplegen voordat hij een beslissing nam.

> En de HEERE sprak tot Mozes: De dochters van Zelafead hebben gelijk; u moet hun inderdaad een eigen erfelijk bezit geven, te midden van de broers van hun vader, en u moet het erfelijk bezit van hun vader op hen doen overgaan. En tegen de Israëlieten moet u zeggen: Wanneer iemand sterft en geen zoon heeft, dan moet u zijn erfelijk bezit op zijn dochter doen overgaan.
>
> NUMERI 27:6-8

Dit is een eenvoudige en duidelijke oplossing. Hebben de dochters, net als de zonen, recht op de erfenis als er geen zonen zijn? God zegt: 'Ja, dat is logisch. Wat ze zeggen is juist. Laten We daar een regel van maken. Als een man sterft zonder zonen, erven zijn dochters.'

Maar dat roept natuurlijk de vraag op: wat als hij geen dochters heeft? Als hij geen dochters heeft, zegt vers 9:

> En als hij geen dochter heeft, moet u zijn erfelijk bezit aan zijn broers geven.
>
> NUMERI 27:9

Maar wat als hij geen broers heeft? Ook daarin is voorzien.

> Als hij geen broers heeft, moet u zijn erfelijk bezit aan de broers van zijn vader geven.
>
> NUMERI 27:10

Zijn ooms. Natuurlijk is de volgende vraag: wat als zijn vader geen broers had?

> Als ook zijn vader geen broers heeft, moet u zijn erfelijk bezit aan zijn bloedverwant geven die uit zijn geslacht het nauwst aan hem verwant is, zodat die het in bezit neemt. Dit is voor de Israëlieten een rechtsverordening, zoals de HEERE Mozes geboden heeft.
>
> NUMERI 27:11

Er is vast wel iemand. Hij heeft geen zoon of dochter of broer of oom. Er moet iemand zijn die familie van hem is. Hij komt ergens vandaan. Hij moet voorouders hebben gehad. Wie ook maar de naaste verwant is — misschien is de broer van zijn overgrootvader wel de naaste verwant, maar er is iemand die in de verte familie van hem is — geef het aan hem.

18

Mozes' naderende dood en zorg om zijn volk

Er komt hier in hoofdstuk 27 nog een andere zaak aan de orde, en dat is de opvolging. Mozes gaat sterven, en hij wordt daaraan herinnerd. God herinnert hem daaraan.

> Daarna sprak de HEERE tot Mozes: Klim deze berg Abarim op, en bezie het land dat Ik de Israëlieten gegeven heb. Wanneer u het gezien hebt, zult ook u met uw voorgeslacht verenigd worden, net als uw broer Aäron daarmee verenigd is. Dat is omdat u Mijn bevel ongehoorzaam bent geweest in de woestijn Zin, tijdens de twist van de gemeenschap, door Mij voor hun ogen niet te heiligen bij het water. Dat is het water van Meriba, ter hoogte van Kades, in de woestijn Zin. Toen sprak Mozes tot de HEERE: Laat de HEERE, de God Die aan alle vlees de adem geeft, over deze gemeenschap een man aanstellen die voor hen uitgaat en die voor hen ingaat, en die hen doet uitgaan en die hen weer doet ingaan, opdat de gemeenschap van de HEERE niet zal zijn als schapen die geen herder hebben.
>
> NUMERI 27:12-17

Het is buitengewoon onzelfzuchtig dat dit Mozes bezighoudt wanneer hem wordt verteld dat hij zal sterven en dat hij teleurgesteld zal worden. De taak waarvoor hij de Israëlieten de afgelopen veertig jaar heeft geleid, zal hij niet kunnen afmaken. Hij kan hen niet het land binnenleiden vanwege één verkeerd ding dat hij heeft gedaan. Je zou verwachten dat hij meer zou klagen, misschien meer zelfmedelijden zou hebben. En dat had hij af en toe ook. In het boek Deuteronomium zegt Mozes dat hij daar een aantal keren over heeft geklaagd bij de Heere. Maar deze keer deed hij dat niet. Hij dacht: 'Wie gaat dit volk leiden?'

Ik weet nog dat ik, toen ik jong was en nog geen kinderen had, er gewoon naar verlangde te sterven en bij de Heere te zijn. Het kon me helemaal niets schelen als iemand me zou doden, want ik wilde gewoon Jezus zien. Maar toen ik kinderen kreeg, kreeg ik wat minder belangstelling om snel te sterven, want ik dacht: 'Als ik sterf, wie gaat mijn kinderen dan grootbrengen?' Toen mijn kinderen eenmaal waren grootgebracht, en ze zijn nu allemaal volwassen, vond ik het weer prima om te sterven. Maar toen ik kinderen had voor wie ik verantwoordelijk was, zou mijn eerste gedachte, als een arts tegen me had gezegd: 'Je gaat over zes maanden sterven', zijn geweest: 'Wie gaat mijn kinderen grootbrengen?' Ik wil niet dat kinderen als schapen zonder herder zijn. Ik vind het niet erg om te sterven, maar ik maak me wel zorgen over wie mijn plaats gaat innemen en wie er net zo om mijn kinderen zal geven als ik.

Mozes had gezien dat er niet zo heel veel goede mannen in Israël waren. Er waren niet veel goede leiders beschikbaar. Hij zou sterven, en hij had heel veel opgeofferd. Hij was heel nederig geweest. Hij was heel geduldig geweest en had meestal veel begrip voor hen gehad, zelfs wanneer ze opstandig waren. Hij deed voorbede voor hen. Hij had een herdershart voor hen. Eerlijk gezegd gaf hij om hen alsof het zijn eigen kinderen waren, hoewel hij ook over hen klaagde, omdat ze net zijn eigen kinderen waren. Maar hier, wanneer hij beseft dat hij zal sterven, en vrij snel ook, denkt hij niet: 'Wat loop ik nu mis?' Hij denkt: 'Wat zal Israël mislopen als ze geen leider hebben die hen uit de problemen houdt, die voorbede voor hen doet en die net zo om hen geeft als ik?'

Hij zegt in feite:

Heer, stel alstublieft iemand over hen aan die een goede herder voor hen zal zijn, zodat ze niet als schapen zonder herder zijn.

19

Jezus' zorg voor schapen zonder herder

Jezus zei tegen Zijn discipelen dat Hij met ontferming bewogen was over de menigten. De Bijbel zegt dat dit was omdat ze als schapen zonder herder waren. Dat is iets interessants, want Jezus wist dat ook Hij zou sterven en dat Hij het werk in de handen van anderen moest achterlaten. Het moet moeilijk zijn voor een man die zo

uitzonderlijk is als Mozes of als Jezus, zeker uniek in zijn generatie, misschien wel uniek in de geschiedenis, om te weten dat hij zijn post verlaat en dat iemand anders het moet overnemen. En waar vind je zo iemand?

In Mattheüs hoofdstuk 9, vers 36 en verder, staat:

> Toen Hij de menigte zag, was Hij innerlijk met ontferming bewogen over hen, omdat zij vermoeid en verstrooid waren, zoals schapen die geen herder hebben.
>
> MATTHEÜS 9:36

Precies de uitdrukking die Mozes gebruikte:

Heer, laat Israël niet achter als schapen zonder herder.

Jezus was de Goede Herder, maar Hij zou niet voorgoed bij hen blijven. Hij zou sterven en weggaan. En Hij was met ontferming over hen bewogen. Toen zei Hij tegen Zijn discipelen:

> Toen zei Hij tegen Zijn discipelen: De oogst is wel groot, maar er zijn weinig arbeiders. Bid daarom tot de Heere van de oogst dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitzendt.
>
> MATTHEÜS 9:37-38

Dat wil zeggen, net zoals Mozes bad dat God een man zou doen opstaan om hem te vervangen, zei Jezus dat ze tot God moesten bidden dat Hij leiders zou doen opstaan. Dat Hij herders zou doen opstaan, dat Hij mensen zou doen opstaan die de schapen bij elkaar zouden brengen, die de oogst zouden binnenhalen. Interessant genoeg riep Jezus in het volgende hoofdstuk de twaalf bij Zich en gaf Hij hun macht over demonen en ziekten enzovoort. Hij stuurde hen voor een korte zendingsreis op weg, zodat ze zelf alvast een beetje konden oefenen als oogstarbeiders, om te zien hoe ze het ervan afbrachten. Maar Jezus besefte dat deze mannen Hem zouden moeten vervangen. En

Hij wil ervoor zorgen dat de beweging niet wordt overgelaten aan mensen die geen herders zijn, die niet voor de schapen zouden zorgen. En Mozes heeft hier, net als Jezus, die zorg voor Israël.

20

Jozua's aanstelling en de handoplegging

Numeri 27:18 zegt:

> Toen zei de HEERE tegen Mozes: Neem Jozua bij u, de zoon van Nun, een man in wie de Geest is, en leg uw hand op hem.
>
> NUMERI 27:18

> Plaats hem voor de priester Eleazar en voor heel de gemeenschap, en stel hem voor hun ogen aan. Geef hem een deel van uw gezag, zodat heel de gemeenschap van de Israëlieten gehoorzaam zal zijn.
>
> NUMERI 27:19-20

Met ‘urim’ in het volgende citaat wordt een verkorte aanduiding voor de Urim en de Thummim bedoeld.

> En hij moet voor Eleazar, de priester, gaan staan, en die zal voor hem vragen naar het oordeel van de urim, voor het aangezicht van de HEERE. Op zijn bevel zullen zij uitgaan en op zijn bevel zullen zij ingaan, hij, en al de Israëlieten met hem, heel de gemeenschap. Mozes deed zoals de HEERE hem geboden had: hij liet Jozua halen en plaatste hem voor Eleazar, de priester, en voor heel de gemeenschap. Hij legde hem zijn handen op en droeg hem het bevel over, zoals de HEERE door de dienst van Mozes gesproken had.
>
> NUMERI 27:21-23

Dit is een van de eerste gevallen in de Bijbel waarin iemand wordt aangesteld. We hebben gezien dat het volk Israël ook de handen op de kinderen van Levi had gelegd toen zij in hun ambt werden bevestigd. Dat hebben we in een eerder hoofdstuk gezien, een heel eind terug. Ik weet niet meer waar dat was, maar ik heb toen gezegd dat het leek op het opleggen van handen aan oudsten en dergelijke in het Nieuwe Testament, om mensen aan te stellen. Wat we hier zien, is een soort uitleg van wat de handoplegging betekent. Zo'n uitleg is zeldzaam in de Bijbel. Hier legde hij hem de handen op, en in vers 20 wordt ons verteld dat Mozes een deel van zijn gezag aan Jozua gaf.

Gezag is niet iets tastbaars dat op magische wijze wordt overgedragen, zoals elektriciteit door een geleider, via de handen naar een ander persoon. Gezag is eenvoudigweg het erkende recht om leiding te geven. Mozes was de erkende leider. Iedereen wist dat God hem had doen opstaan en hem bevoegdheid had gegeven. Hij had het gezag om de leider te zijn. Nu moesten ze weten dat Mozes Jozua de bevoegdheid gaf om zijn plaats in te nemen. Je hoeft niet aan te nemen dat er iets magisch via de handen in die persoon terechtkwam. Het was eenvoudigweg een openbaar teken voor het volk dat Mozes Jozua bevoegdheid gaf, of zijn gezag, een deel ervan, aan Jozua overdroeg.

Een deel ervan? Er staat maar een deel ervan, omdat Jozua nooit alles zou gaan doen wat Mozes deed. Mozes was Gods leider, die de bevoegdheid had gekregen om veel dingen te doen, waaronder het geven van de wet. Jozua zou geen wetten gaan geven. Mozes was in veel opzichten de leider. Jozua zou in een paar opzichten de leider zijn. Hij zou de man zijn die in Kanaän zou doen wat Mozes zou hebben gedaan als Mozes lang genoeg was blijven leven om dat te doen. Zo wordt de handoplegging de openbare erkenning dat Jozua het overneemt.

21

Jozua als trouwe dienaar met Gods Geest

Jozua was hiervoor een trouwe dienaar onder Mozes geweest, en dat maakte hem waarschijnlijk geschikt. Er staat:

de Geest van de Heer was op hem.

Het is net als bij de profeet Elisa. Voordat hij profeet was, was hij een dienaar van Elia. De Bijbel zegt:

> Josafat zei: Is hier geen profeet van de HEERE, door wie wij de HEERE kunnen raadplegen? Toen antwoordde een van de dienaren van de koning van Israël en zei: Hier is Elisa, de zoon van Safat, die water op de handen van Elia goot.
>
> 2 KONINGEN 3:11

En hij werd de opvolger van Elia. De man die dienaar is, wordt vaak door God geëerd doordat Hij hem aan het hoofd stelt. Dat was bij Jozua het geval. Hij was heel nederig en trad helemaal niet op de voorgrond. Hij had eerder al laten zien dat hij leiding kon geven, helemaal aan het begin, veertig jaar daarvoor. Hij had de legers van Israël aangevoerd tegen de Amalekieten, toen Mozes en Aäron en Hur op de bergtop stonden met hun handen omhoog.

Hij was natuurlijk ook een van de verkenners geweest die trouw was gebleken door het onpopulaire maar goede verslag uit te brengen. En vanwege zijn trouw was hij bijna gestenigd. Nu wordt ons verteld:

hij heeft de Geest in zich.

Dat kan iets zijn geweest wat God eenvoudigweg opmerkte, of wat Hij bekendmaakte als iets wat altijd al zo was geweest. Of misschien legde God nu Zijn Geest op Jozua op zo'n manier dat Hij hem dezelfde bevoegdheid gaf als Mozes had gekregen. Misschien was Jozua zelfs wel een van die zeventig op wie de Geest eerder was gekomen. Er wordt ons niet verteld dat hij dat was, maar hij was er toen wel bij. Dus misschien staat er daarom dat hij de Geest op zich had. Misschien was hij al een van de zeventig leiders.

We zien dus dat God officieel heeft geregeld dat Jozua Mozes na diens dood als leider zal opvolgen. Daarna komen we bij nog wat wetten, die we later zullen behandelen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 2 Petrus 2:15
- Numeri 25:1
- Numeri 22:7
- Numeri 25:2-3
- Numeri 25:4
- Numeri 25:5
- Numeri 25:6
- Numeri 25:14
- Numeri 25:7-8
- 1 Korinthe 10:8
- 1 Korinthe 10:7
- 1 Korinthe 1:14
- 1 Korinthe 1:16
- 1 Korinthe 14:37
- Numeri 25:10-13

- Numeri 25:14-15
- Numeri 25:16-18
- Numeri 26:1-4
- Numeri 26:11
- Numeri 26:33
- Numeri 26:35
- Numeri 26:44
- Numeri 26:52-56
- Spreuken 16:33
- Spreuken 18:18
- Numeri 26:63-64
- Numeri 26:65
- Numeri 27:1-5
- Numeri 27:6-8
- Numeri 27:9
- Numeri 27:10
- Numeri 27:11
- Numeri 27:12-17
- Mattheüs 9:36
- Mattheüs 9:37-38
- Numeri 27:18
- Numeri 27:19-20
- Numeri 27:21-23
- 2 Koningen 3:11

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.